

Kopasz Márta jubileumi kiállítása

Kopasz Márta grafikusművész nyolcvanadik születésnapját ünnepli a Móra Ferenc Múzeum a művész alkotásából rendezett tárlattal. A retrospektív kiállítás, melyet holnap-tól láthat a közönség grafikákat és festményeket vonultat fel az életműből. A művész 1911-ben született Szegeden, az iparművészeti főiskola grafikai szakán, kitűnő eredménnyel 1936-ban diplomázott, majd az egyetem lektora lett Buday Györgyöt követve. 1952-1956-ig tanított a tanárképző főiskola rajz tanszékén, majd öt évig a Hámán Kató Általános Iskolában. 1961-ben került a Tömörkény gimnázium grafikai tanszékére, ahol nyugdíjba vonulásáig, 1969-ig dolgozott. 1939-től ötven éven át vezette a Szegedi Kisgrafika Barátok Körét. A tanárképző főiskola főigazgatója időközben tiszteletbeli docenssé, majd *címzetes főiskolai tanárná* nevezte ki. Kopasz Márta számos díjat nyert itthon és külföldön, megszámálhatatlan kiállítása volt Szegeden és más városokban. Többek között Budapesten, a Magyar Nemzeti Galériában és a Múcsarnokban is rendeztek műveiből tárlatot. A művész jubileumi kiállítását a Horváth Mihály utcai képtárban ma délután fél 5-kor nyitja meg Losonci Miklós művészettörténész.

A SZIN és a Százsorszép

A DM 1991. július 19-i számának 5. oldalán Hollósi Zsolt úr „Polgárpukkasztás vagy fiesta” címmel cikket írt az idei SZIN elmaradásáról. Ebben idézi Szurdi Zsolt urat, aki szerint: „Négy klub, illetve kultúrház fogott össze, de csak a már említett három intézmény maradt. A Százsorszép Gyermekházat a televíziós riport után visszaléptették, nem támogathatnak bennünket, mert a polgármesteri hivataltól telefont kaptak...”

Szurdi úr a televízióban valóban beszélgetést folytatott dr. Ványai Éva alpolgármestermelével a SZIN elmaradásáról, és e beszélgetésben hivatkozott a Százsorszép Gyermekházra, mint a SZIN egyik társrendezőjére. Ez a hivatkozás azonban nélkülözött minden alapot. Mi sem vele, sem a SZIN-t megrendezni szándékozó más szervekkel nem tárgyaltunk annak közös megren-

dezéséről, Szurdi úr a nevünkkel visszaélt. A Gyermekház ugyanis az általános iskolás korú gyermekek művelődését tartotta és tartja a jövőben is feladatának. Az a korosztály tehát, amelynek a SZIN-t rendezni kívánják, már „kinőtt” a házukat látogatók sorából. Ezt Szurdi úrral és a televízióval is közöltük, kérve a helyreigazítást, de ez a mai napig nem történt meg.

Külön hangsúlyozni szeretném, hogy sem ez ügyben, sem más esetekben programunkkal kapcsolatban semmiféle telefont nem kaptunk a polgármesteri hivataltól.

DR. BEREZKY TIBORNÉ
mb. igazgató
Százsorszép Gyermekház

Ifjúsági kötél tánc

Ezzel a – fiatalok helyzetére is utaló – címmel rendezik meg július 26-án, 27-én a Szegedi Ifjúsági Napokat. A szabadtéri helyszínek helyett idén klubokba vonulnak vissza népes rajongótáborukkal az amatőr rockzenekarok.

A Juhász Gyula Művelődési Központ Rock-klubjában pénteken és szombaton 18-02 óráig egymást óránként váltva adnak koncertet az együttesek. Pénteken fellépnek: a Türelő, a Rhythmic z. műhely, a Spectrum, a Volvox Globator, a Variola, a Fleck Band (Jugoszlávia), a Black Tehem „S” és a Mizanthropy. Szombaton ad koncertet: az

Etna, a Kulturális szemle, a Tirke Honolulu, a Nyers, a Sharon és a Graffiti együttes.

A Drogambulancián (Fésű u. 4.) ma 18 órakor plakát- és fotókiállítás nyílik. Este 9 órától a Ford Fairlen kalandjai, a Kizökkent világ és a Szelíd motorosok című filmeket vetítik. Éjszaka szalonnasütés, folyamatos lelki- és drogtanácsadás. Szombaton délelőtt 10 órától meghívott szakemberekkel beszélgetést rendeznek a kábítószerhelyzet jelenlegi problémáiról és a megelőzéssel kapcsolatos tervekről. Délután 3 órakor mutatják be a Prevident alkotócsoport kábítószerellenes és ifjúsági

témájú rövidfilmjeit. 19 órakor Balogh András és Csalner András költői estje, 21 órakor Performance: Koyanisgatzi, utána éjszakai szalonnasütés Gömbös Gyuszi gitárkísérettel.

A JATE Klubban pénteken és szombaton 18-02 óráig rockkoncerteket rendeznek, a fellépő zenekarok óránként váltják egymást. Pénteken játszik: az Etna, a Kulturális szemle, a Graffiti, a Gózerő, az S-modell, a Sharon és a Tirke Honolulu. Szombaton ad koncertet: a Rhythmic z. műhely, a Spectrum, a Volvox Globator, a Black Tehem „S”, Variola, Mizanthropy és a Fleck Band.

Az sem volt utolsó élmény, ha hetipiacok kimentünk a térre. Itt árulták a subások, bősősök, csizmadiák termékeiket, mint a pékek s más szegedi céhbéliek készítményeiket. Juhász Gyula írja egyik vezércikkében: (Délmagyarország 1927. augusztus 27. szám)

...egy darab Ázsia az, ami az ember szeme elé tárul, ha piacos napokon a kultúrpalota tájára téved... nomádok sátoros kocsitengere hullámzik...”

Szappanosok sátraikkal, magyar szabók zsinóros férfi, vitézkötéses ruhákkal. Szegedi csizmadiák csikorgós, ráncos csizmáikkal. Suba- és borszag keveredett más-nemű illatokkal. Itt született meg a messze földön éles nyelvű, de jó szívű szegedi kufa népi alakja.

Hetenként kétszer volt hetipiac. A Tisza Lajos körúton kocsiderékből árulták a gyümölcsöt, de máshol is, a Rudolf tér két oldalán, sőt a színház előtt is. Volt itt minden az aprófőzéstől kezdve, sajton, írósvajon (amit levélbe csomagoltak) keresztül a dinnyéig. A körút közepén voltak a cserepesek sátrai, de nagy volt a nyüzsgés az aszfalton is, a Szent István téren is, melynek egyik fele macskaköves volt, a másik földes, hol a víztorony tövében néha a cirkusz vendégeskedett.

Ezek voltak a mi „életreink”. Ismertük a város sok alakját látásból, de nevérol is. A pöckös járású férfi nem más, mint a Pázmán Pista, lévén nagy tekintélye a kufák előtt. Már csak azért is, mert ő volt az íródeákjuk. Hír szerint két szeretőt is tartott: a Zsömlés Katát, mög a Kácsás Marcsát. A magas termetű zsidógyerekek csak egyféle áruja volt, a női harisnya (amit a Lustig Ernőtől kapott bizományba).

– Tizenhárom a harisnyának a párja! Csak tizenhárom...!

Két, testvérnek látszó csenevész fiú, öreges, ráncos arccal tűnt fel itt-ott. Ezek voltak a planétás gyerekek, skatulyával, benne a tengőri malaccal. A Püspök utca

Csongor Győző

A Zsótér-ház gyermekei (8)

...szerző elsorolja a látványosságokat a hetipiac kocsitengerétől a lacikonyháig...

sarkán Török János énekelte saját szerzeményű nótáit 10 fillérjével. Slágereket Haverda Máriáról, vagy Jáger Mariról, s más méregkeverő asszonyokról, rablógylkosokról.

Egy nyurga, kopott ruhás fiatalember sziszegte a járókelők fülebe: – Tüszkő... tüszkő... ezerédes... Ő volt Schweiger úr, a lezüllyött kereskedősegéd. Elhittük, mikor zugárusításon fogták, hogy ő csak az élet nyomorúságát tette szóvá: – Kűszkődünk... kűszkődünk kérem... ezer éve!

A nagyszájú elárusítók közül kimagaslott a Gusztii. Később a nevét is megtudtam: Laczkovits. A foltiszításnak csapta a reklámot. Sarki asztala körül nagy volt mindig a csődület. Kulcs-szappanból darabokat vágott ki és sztanoli papírba csavarva árulta 20 fillérért.

A „reszelős ember” Bruckner vaskereskedésében vásárolta darabjait, melyeket 16 fillérért árult, munkadíjat is főlészámítva. Bemutatta, hogyan kell vele káposztát, krumplit, uborkát, tomatát reszelni. Ha jól ment a bemutató, 40 fillérért prédálta „műszereit”. A reszelt zöldség halomban állt előtte az asztalon. Nekünk pipikedni kellett, hogy valamit lássunk. Egyre közelebb tessékelt a fehérmépet:

– Drága nagysám, asszonyanyám, szép kisasszony... fáradjon közelebb... ettől lesz élete édesebb... gyerekek... menjetek, az atyátok... meleg levessel vár odahaza !

Ma este: Csillagjárás

Farsang a nyári színpadon

Beszélgetés Stoller Antal koreográfussal

Mint eddig a néptáncgálák történetében, most is magyar népszokásokhoz kapcsolható táncszámok alkotják a fesztiválzáró Dóm téri bemutató gerincét. A Csillagjárás „története”-dramatúrgiája a farsangi szokásvilágot eleveníti meg. A darab koreográfusa Stoller Antal, az úgynevezett harmadik koreográfusnemzedék jeles képviselője, egykori Bihari-táncos, vagyis Novák Ferenc tanítványa. Minden bizonnyal ugyanazt a bevált, eddig sok sikert hozó utat követte, amelyen a szabadtéri táncjátékok kitalálója, a Mester is járt. Aki egyébként most is magára vállalta a rendezést. Stoller „Hubát” (táncos berkekben szólítják a második keresztnévén) nehéz szóra bírni mostanában, a próbafolyamat finisében, hiszen mint mindig, az idő ezúttal is kevés az új koreográfia színpadra állításához. Ezért, hogy az interjú – legföljebb midi.

– Gazdag a farsangi szokásaink. Hogyan válogatott?

– Ilyesmivel lehet az újságírás természetesen is. Az a jó, ha a végül megjelenő anyag feszes, szigorúan szerkesztett, a kitűzött cél érdekében a legfontosabb és legérdekesebb dolgokat tartalmazza, érezni belőle, hogy teljeskörű tájékozottság van mögötte. Maga is tudja, hogy nagy anyagból mindig lehet „húzni”, az alig-anyagot föltpúrozni viszont nem túl elegáns. Az a szokásrendszer, amit feldolgoztunk, vízkeresztől húshagyó keddig, valóban gazdag. A Csillagjárásban lesz vízkeresztköszöntő, víz- és házszentelés, a háromkirály-járás szokása – innen a Csillagjárás cím is –, benne lesz a kánai menyegző-motívum, a második részben pedig kítör a farsang.

– Gondolom ebben a részben és talán a menyegzői szokások bemutatásakor kaphatnak színpadot a külföldi együttesek, hiszen minden népnek vannak lakodalmas és farsangi táncai-szokásai.

– Nem változtattam azon a gyakorlaton, hogy az előadásban a hazai együttesekre hárul kulcsszerep és a vendégek tulajdonképpen betétszámokat produkálnak. Ez elsősorban gyakorlatias megfontolások következménye, hiszen nincs elég idő a

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

próbákra. Lehet, hogy korábban az is szempont volt, hogy a külföldiek egyenetlen színvonalat képviseltek; legnagyobb örömünkre az idén néhány igazán kiváló vendégegyüttes jött el a találkozóra. A macedonok autentikus anyagot mutattak be igazán jó színvonalon, a nagyidai Ilosvai együttes akármelyik jobb magyar csoporttal fölveszi a versenyt, a sepsiszentgyörgyiek teljesen profik, a románok is jók.

– Azt hallottam, hogy az elmúlt évtől a koreográfustól kissé távol eső munkakörben keresi a kényerét.

Ez lenne egy néptánc-koreográfus perspektívája manapság? Hogy műszaki-szervezési osztályvezető?

– Nem tudom megmondani, miféle egy koreográfus perspektívája mostanában. Én civilben hőerőgépsz mérnök vagyok, praktizáltam több mint tíz évig, nem ijedek meg a művészetén kívüli munkától. Hazudnék persze, ha azt mondanám, hogy erre vágytam és hogy nem vezetnék szívesebben egy együttest. Pályáztam is, többször, több helyre, nem sikerült. Valamiből élni kell, úgy-hogy örülök, hogy van állásom. Továbbra is dolgozom a Vasas együttesrel és egyfolytában azon gondolkodom, másokkal együtt, hogy miként lehetne megmenteni a néptáncmozgalmat.

– Üzletet csinál?

– Jó is lenne! Próbálkoztunk már a vendéglátóiparral, de a jelek szerint ott túl nagy a kommercializálódás veszélye. Külföldön jól el lehetne adni a magyar néptáncot, de nem alakult még ki a közvetítés, az ügynősközi munka gyakorlata, szervezete. Így hát tovább törjük a fejünket, de egyelőre csak az világos, hogy valami mást kell csinálni, mint eddig.

SÜLYOK ERZSÉBET

– Gyerekek... mondtam már... az anyátok meleg levessel vár a családi tűzhelynél...!

Itt találkoztam először Számiellel is. Egy nagy üveg-henger állt egy asztalon, színes folyadékkal megtöltve, benne egy kis torz figurával. A jósló rátette kezét a bekötött szájú hengerre, mire a kis ördögforma leszállt a tenger fenekére, majd ugyanígy lassan fölemelkedett.

„Számiel... Számiel... ki vagy a mélybe... Szállj föl s tekints a nőnek szemébe...”

Jó későn, már diákkoromban talán a színházban tudtam meg a „Büvös vadász”-ból, ki is volt Számiel.

Máshol erőművészekkel találkozhattunk. Hat legény egy asszony hasára tett egy malomkővet, aztán még kettő rá is állt. Egy sátor oldalán a számi ikrek voltak kifestve.

– Erre embörök... gyorsan... az ikrek el ne aludjanak...!

Én nem mentem be. Karcsi aztán elmesélte a svindlit. Benn egy kettős szál kolbász volt látható, ráillesztve két babafejtel.

Akadit arrább még úgynevezett „nyerős panoptikum” is, körös-körül a sátorban nagyított képeslapokkal. Lehetett nyemi kijövet olcsó üvegvázát. Még arrább egy 46-os gyalogezredbeli trombitás birkózóversenyre toborozta a nézőket. Érdekes volt a Tivoli, egy asztalkán szöges labirintus. A gyerekek 10 fillérért glikkerrel kellett célba találni.

Számi bácsi kézi villanyozó géppel csalogatta az embereket. Ennek már nem volt olyan nagy vonzereje. Színesség tényleg még a képet, ha főlésorolnám a sok lacikonyhát, meg az édességárukat sátrakat.

Mi, gyerekek nem mehettünk be, s így nem beszélhetünk Szegednek a két világháború közötti kocsmavilágáról.

Isten látja lelkem, megtette ezt helyettem Cserzy Mihály, a Homok...

(Folytatjuk.)